

Sygn. akt VI RCa 126/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2019 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: sędzia Waldemar Pałka

Sędziowie: Jolanta Piórkowska

Andrzej Hinz (spr.)

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2019 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **A. G. (1)**

przeciwko **A. G. (2)**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Pisz

z dnia 31 stycznia 2019 roku

sygn. akt III RC 76/18

I. Zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że obniża zasądzone tam alimenty do kwoty po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie.

II. Nie obciąża powódki kosztami procesu za instancję odwoławczą.

Andrzej Hinz Waldemar Pałka Jolanta Piórkowska

Sygn. akt: VI RCa 126/19

UZASADNIENIE

Powódka A. G. (1) domagała się podwyższenia alimentów należnych od pozwanej na jej rzecz, z kwoty po 400 złotych miesięcznie, do kwoty po 1.000,- zł miesięcznie, płatnych do 10-ego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności którejkolwiek rat.

Pozwana A. G. (2) w odpowiedzi na pozew uznała powództwo do kwoty po 450,- zł miesięcznie i wniosła o oddalenie powództwa w pozostałej części.

Sąd Rejonowy w Pisz wyrokiem z dnia 31 stycznia 2019 r w sprawie III RC 76/18 zasądził od pozwanej A. G. (2) tytułem podwyższonych alimentów na rzecz A. G. (1) kwoty po 600,- zł miesięcznie, płatne do 10-go dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia w płatności każdej z rat, poczynając od dnia 31 lipca

2018r w miejsce alimentów w kwotach 400 zł miesięcznie zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 9 maja 2016r w sprawie VI RC 676/15; w pozostałej części powództwo zostało oddalone. Sąd odstąpił od obciążania powódki kosztami sądowymi w części, w której oddalono powództwo oraz odstąpił od obciążania kosztami sądowymi pozwanej. Wyrokowi w punkcie I nadano również rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Rejonowy ustalił, że Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 9 maja 2016r w sprawie VI RC 676/15 zmienionym częściowo wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 grudnia 2016r w sprawie I ACa rozwiązał przez rozwód małżeństwo rodziców powódki z winy obu stron. Sąd powierzył władzę rodzicielską nad małoletnią wówczas powódką obojgu rodzicom ustalając miejsce zamieszkania powódki przy ojcu. Jednocześnie pozwana została zobowiązana do lożenia na utrzymanie córki alimentów w wysokości po 400,- zł miesięcznie, płatne z góry do 10 dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat.

Sąd Rejonowy ustalił, że w maju 2016r powódka miała (...) lat, nie chorowała przewlekle, przebywała w szpitalu ponieważ nie jadła i słabła; stwierdzono u niej (...). Małoletnia raz w miesiącu w O. uczęszczała na rehabilitację – koszt dojazdu wynosił jednorazowo 70,- zł. Powódka uczęszczała wówczas do LO (...) w P.. Miesięczny koszt utrzymania małoletniej ustalono wówczas na 800,- zł.

Ojciec powódki w 2016r już nie pracował z uwagi na liczne choroby i utrzymywał się z renty w wysokości 700,- zł miesięcznie. Czasami dorabiał jako (...). Ponościł koszty utrzymania mieszkania zajmowanego z powódką w wysokości łącznie około 600,- zł miesięcznie; opłacał również telefony w tym pozwanej w łącznej wysokości 200,- zł miesięcznie.

W tym czasie pozwana pracowała w firmie (...) S.A. na stanowisku brakarza wyrobów przemysłowych i zarabiała około 2.815 zł netto miesięcznie. Pozwana spłacała kredyt za samochód z ratą 500,- zł miesięcznie. Była właścicielką mieszkania w P., które zajmował wówczas jej ojciec.

Powódka w(...)wystąpiła przeciwko pozwanej o podwyższenie przysługujących jej alimentów do kwoty po 1.050,- zł miesięcznie. Sąd Rejonowy w Piszce wyrokiem z dnia 11 maja 2017r w sprawie III RC 8/17 oddalił jej powództwo. W tym czasie powódka była uczennicą (...) klasy LO (...) w P.. Przebywała pod opieką(...)i (...) w O., gdzie jeździła raz w miesiącu. Pojawiły się u niej problemy skórne. Ojciec powódki otrzymywał wówczas rentę w wysokości 1144,12 zł miesięcznie. Dochody pozwanej były o 400,- zł niższe od tych jakie osiągała w czasie rozwiązania jej małżeństwa. Pozwana opiekowała się wówczas chorym ojcem i musiała zrezygnować z czterozmianowego czasu pracy, co spowodowało obniżenie jej dochodów.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy ustalił, że obecnie powódka jest już pełnoletnia, uczy się w klasie maturalnej. Zamierza kontynuować naukę na studiach. Czesne za szkołę wynosi 150,- zł miesięcznie, a roczne ubezpieczenie 36,- zł. Od marca do czerwca 2018r brała udział w trzech wycieczkach szkolnych, których koszt wynosił 275,- zł; brała udział w balu maturalnym co również wiązało się z wydatkami. Powódka nadal leczy się ortodontycznie z powodu źle wysuniętej szczęki i wady zgryzu. Łącznie na dwa aparaty na zęby wydała już 3.000,- zł, a konieczne będzie założenie kolejnego aparatu, co będzie kosztowało 2.000,- zł. Co miesięczne wizyty u ortodonta kosztują 150,- zł każda. Powódka cierpi na (...), koszt jednej wizyty u (...) wynosi 70,- zł, a na leki wydaje miesięcznie nawet do 150,- zł miesięcznie. Powódka stosuje specjalne kosmetyki, które jej nie uczulają. Powódka otrzymuje regularną pomoc od babki ojczyściej, której wartość w gotówce lub pomocy materialnej wynosi średnio 300-500,- zł miesięcznie. Babka powódki opłaca jej również telefon komórkowy. Z uwagi na brak środków powódka zarzuciła zainteresowanie(...). Czas wolny powódka spędza przeważnie w domu. Dwa lata temu dzięki wsparciu finansowemu babci powódka pojechała do(...)oraz zrobiła prawo jazdy. Powódka stara się zdrowo odżywiać, ubiera się w sklepach z używaną odzieżą. Powódka praktycznie nie utrzymuje kontaktu z matką, gdy do spotkań takich dochodziło kończył się one nieporozumieniami. Latem 2018r powódka podjęła zatrudnienie i zarobiła przez miesiąc 1.500,- zł, które przeznaczyła na swoje potrzeby. Sama powódka ocenia obecnie swoje miesięczne koszty utrzymania na 800-1000 zł miesięcznie.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka nadal mieszka z ojcem oraz z jego obecną partnerką. Ojciec powódki utrzymuje się z renty z (...) w wysokości 1183,- zł. Starsza siostra powódki jest już samodzielna, mieszka w B., gdzie się uczy. Ojciec powódki pomaga starszej córce kwotą około 300,- zł miesięcznie. Partnerka ojca powódki pracuje jako (...) i

dokłada się do kosztów utrzymania mieszkania i zakupów żywności i środków czystości. Ojciec powódki jest wspierany finansowo przez swoją matkę. Ojciec powódki czasami podejmuje dorywcze prace i jest w ten sposób zarobić około 50,- zł miesięcznie. Dodatkowo (...)i uprawia działkę. Z uwagi na liczne schorzenia ojciec powódki na leki wydaje miesięcznie 700-1000,- zł miesięcznie, ale często nie wykupuje wszystkich potrzebnych leków. Opłaty za mieszkanie zajmowane przez powódkę z ojcem i jego partnerką wynoszą łącznie około 800,- zł miesięcznie. W lipcu 2018r ojciec powódki wypłacił pozwanej kwotę 16.053,- zł tytułem spłaty po podziale majątku wspólnego, w wyniku którego przypadło mu na własność zajmowane mieszkanie. Ojciec powódki jest właścicielem samochodu osobowego C. (...) z (...).

Sąd Rejonowy ustalił, że pozwana ma obecnie (...)lata. Nadal pracuje w tym samym miejscu, a jej średnie miesięczne wynagrodzenie wynosi obecnie 2.565,13 zł. Pozwana mieszka we własnym mieszkaniu. Pozwana płaci alimenty na rzecz powódki oraz jej starszej siostry w łącznej w wysokości 900,- zł miesięcznie. Poza alimentami pozwana nie przekazuje na rzecz powódki żadnych dodatkowych środków. W maju 2018r pozwana przekazała powódce kwotę 2.400,- zł tytułem zaległych alimentów – pieniądze miała między innymi od byłego męża, który spłacał ją po podziale majątku wspólnego. Pozostałe środki ze spłaty przeznaczyła na remont zajmowanego mieszkania. Pozwana posiada (...) swojego pracodawcy o wartości 500,- zł oraz w spadku po ojcu otrzyma dodatkowe (...) o wartości około 3.500,- zł. W 2016r powódka zmieniła system pracy z (...), aby opiekować się chorym wówczas ojcem, który wspierał ją finansowo. Obecnie nie planuje powrotu do poprzedniego systemu pracy z uwagi na problemy z kręgosłupem.

Sąd Rejonowy wskazał dowody na jakich opierał się czyniąc swoje ustalenia wymieniając wśród nich zeznania świadków, zeznania stron, oraz złożone przez nich dokumenty, oraz dokumenty znajdujące się w aktach sprawy VI RC 676/15.

W oparciu o poczynione ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie częściowo.

Sąd Rejonowy przywołał treść art. 133 § 1 k.r.o. wskazując na podstawę prawną obowiązku alimentacyjnego pozwanej wobec powódki. Sąd wskazał, że z przepisu tego wynika, że rodzice mogą być zwolnieni od świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka tylko wtedy, gdy dziecko jest w stanie utrzymać się samodzielnie i nie pozostaje w niedostatku lub posiada własny majątek, z którego dochody wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania. We wszystkich innych wypadkach na rodzicach ciąży obowiązek utrzymania dziecka ograniczony tylko ich możliwościami zarobkowymi i majątkowymi.

Przywołując treść przepisów art. 135 § 1 k.r.o. oraz 96 k.r.o. Sąd Rejonowy podkreślił, że przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumie się także te potrzeby, których zaspokajanie zapewni mu, odpowiednio do wieku i uzdolnień prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy, o co troska jest obowiązkiem rodziców. W dalszej kolejności Sąd wskazał, że rodzice nie mogą się uchylić od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie go stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Powołując się na wyrok Sądu Najwyższego Sąd Rejonowy podniósł, że rodzice są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami.

Sąd Rejonowy wyjaśnił jak należy rozumieć możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego.

Z kolei cytując treść art. 138 k.r.o. Sąd wskazał, że przez zmianę stosunków rozumie się zmianę usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego, istotne zwiększeni lub zmniejszenie się możliwości zaspokajania potrzeb własnymi siłami. W tym celu konieczne jest porównanie stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się orzeczenia zasądzającego alimenty ze stanem istniejącym w dacie orzekania o ich zmianie.

W rezultacie Sąd Rejonowy uznał, że nastąpiła istotna zmiana okoliczności w zakresie sytuacji rodzinnej, osobistej i zarobkowej zobowiązanej oraz w zakresie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionej, która uzasadnia zmianę dotychczasowych alimentów.

Pomimo krótkiego okresu od wydania wyroku ustalającego wysokość alimentów w ocenie Sądu Rejonowego nie ma wątpliwości, że w tym czasie wzrosły usprawiedliwione potrzeby powódki. Wynika to z tego, że powódka uczy się w klasie maturalnej, a następnie podejmuje studia, co poniesie za sobą dalsze wydatki niezależnie od tego, czy będą to studia stacjonarne, czy zaoczne. Dodatkowo powódka zaczęła prowadzić bardziej aktywne życie towarzyskie i społeczne – zaczęła dbać o wygląd, ubiór, chętniej spotyka się ze znajomymi. Jednocześnie pojawiły się wydatki związane z leczeniem ortodontycznym i koniecznością założenia trzech aparatów na zęby. Powódka już wcześniej leczyła się ortodontycznie, ale Sąd Rejonowy zaznaczył, że wówczas sprowadzało się to tylko do kontrolnych wizyt u lekarza. Obecnie tylko zakup trzech aparatów na zęby będzie kosztował łącznie około 5.000,- zł.

W kolejnym rzędzie Sąd Rejonowy podniósł, że ojciec powódki nie jest w stanie samemu ponosić rosnące wydatki związane z utrzymaniem córki i jej leczeniem. Utrzymuje się on z niewielkiej renty, sporadycznych prac dorywczych oraz dzięki pomocy partnerki i swojej matki. Sąd Rejonowy zaznaczył, że to babka ojczysta powódki w dużym stopniu utrzymuje wnuczkę, a także zastępuje jej matkę. Dodatkowo sama powódka w miarę swoich możliwości podejmuje działania aby, zdobyć środki na swoje utrzymanie – pracowała w ostatnie wakacje.

Zdaniem Sądu Rejonowego rodzice powódki nie są zobowiązani do zaspokajania jej potrzeb w częściach równych. Sąd przywołał treść art. 135 § 2 k.r.o. podnosząc, że powódka od rozstania się jej rodziców mieszka z ojcem i to głównie on czyni starania o jej rozwój umysłowy i fizyczny, a przede wszystkim podejmował wysiłek związany z jej leczeniem. Z tego względu ciężar utrzymania powódki powinien w większym stopniu spoczywać na pozwanej.

W następnej kolejności Sąd Rejonowy podniósł, nie podzielił stanowiska pozwanej, że jej sytuacja materialna uległa istotnemu pogorszeniu, że praktycznie całe swoje dochody przeznaczają na własne utrzymanie, gdyż nie zdołała ona tego udowodnić. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwana w szczególności nie wykazała, żeby na utrzymanie mieszkania wydawała miesięcznie 700,- zł miesięcznie. Sąd Rejonowy wskazał, że w trakcie orzekania rozwodu pozwana pracowała w czterozmianowym systemie pracy dzięki czemu zarabiała miesięcznie około 2.800,- zł. Pomimo tego, że pozwana nie opiekuje się już ojcem nie planuje wrócić do poprzedniego systemu pracy z uwagi na problemy z kręgosłupem, przy czym występowały one już w czasie orzekania rozwodu. Zdaniem Sądu Rejonowego zachodzi niespójność w stanowisku pozwanej, która rezygnację z (...) czasu pracy tłumaczyła koniecznością opieki nad ojcem, a obecnie nie chce wrócić do tej pracy z uwagi na stan zdrowia. Sąd dodał, że pozwana poza alimentami w żaden sposób nie partycypuje w kosztach utrzymania córki. Powódka wprawdzie unika kontaktu z matką, ale pozwana również nie wykazuje w tym zakresie żadnej inicjatywy.

Zdaniem Sądu Rejonowego pozwana musi ponosić wydatki związane z utrzymaniem mieszkania, zakupić dla siebie żywność, środki czystości, kosmetyki ale jej sytuacja materialna jest stabilna – osiąga stały dochód, a dodatkowo otrzymała spłatę od byłego męża, i posiada niewielkie oszczędności. W rezultacie pozwana jako osoba młoda i aktywna zawodowo przy niewielkim wysiłku jest w stanie płacić na rzecz córki alimenty w wysokości po 600,- zł miesięcznie.

Na koniec Sąd Rejonowy podał, że w jego ocenie miesięczny koszt utrzymania powódki został zawyżony, a sama powódka określiła go na kwotę 1.000,- zł miesięcznie. Zdaniem Sądu w rzeczywistości nie była ona w stanie wskazać wysokości wydatków na swoje utrzymanie i utrzymanie jej rodziny. Ostatecznie Sąd Rejonowy ocenił te koszty na 1.200 – 1.300 zł miesięcznie.

Uwzględniając żądania powódki jedynie częściowo Sąd oddalił jej powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy rozstrzygnął na podstawie art. 102 k.r.o.

(k. 177, 181-187)

Od powyższego wyroku apelację wniosła pozwana zarzucając mu:

1) błędne ustalenia faktyczne poprzez przyjęcie, że miesięczne koszty utrzymania powódki wynoszą 1.200, zł – 1.300 zł miesięcznie, podczas gdy sama powódka oświadczyła, że jej miesięczne koszty utrzymania wahają się pomiędzy 800,- zł a 1.000,- zł miesięcznie.

2) obrazę prawa materialnego tj. art. 138 k.r.o. w zw. z art. 135 § 1 k.r.o. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że nastąpiła zmiana stosunków uzasadniająca podwyższenie alimentów:

a) podczas gdy w rzeczywistości nastąpiła zmiana na niekorzyść możliwości majątkowych i zarobkowych pozwanej, której zarobki się zmniejszyły

b) podczas, gdy potrzeby powódki nie zmieniły się na tyle, aby uzasadnione było zwiększenie alimentów o 200,- zł miesięcznie, bowiem powódka nadal uczy się w szkole średniej, a leczenie ortodontyczne i problemy skórne powódki podnoszone były już w poprzednich sprawach, gdzie orzekano o alimentach należnych powódce. Dodatkowo założenie aparatów ortodontycznych jest jednorazowym wydatkiem, zaś kontynuacja przez powódkę nauki na studiach nie powinno mieć znaczenia w przedmiotowej sprawie, gdyż jest to okoliczność hipotetyczna, a nie aktualna

W oparciu o podniesione zarzuty domagała się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez podwyższenie należnych powódce alimentów do kwoty po 500,- zł miesięcznie, płatne do 10 tego dnia każdego miesiąca, z ustawowymi odsetkami za zwłokę w płatności poszczególnych rat oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie. Żądała również zasądzenia na jej rzecz od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(k. 196 – 202)

Odpowiadając na apelację złożoną przez pozwaną powódka domagała się jej oddalenia oraz zasądzenia na jej rzecz od powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych.

(k. 212 – 216)

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił, że powódka (...), a dopiero w (...). Powódka w okresie od (...)pracowała w sklepie (...) na (...) etatu. Powódka została przyjęta na studia I stopnia licencjackie na kierunek (...) w Wyższej Szkole (...) w W., gdzie rozpoczęła naukę w dniu (...). Edukacja powódki jest odpłatna i w (...) studiów roku będzie kosztowała 320,- zł miesięcznie płatne w 12 ratach, a w kolejnych latach raty będą wynosiły 440,- zł miesięcznie ((...) rok) i 635 zł miesięcznie ((...) rok).

Pozwanej w dniu (...)wypowiedziano z dniem (...). warunki umowy o pracę w zakresie nazwy stanowiska pracy, wynagrodzenia zasadniczego, dodatków oraz inny świadczeń przewidzianych w (...), a także w zakresie wszystkich warunków pracy i płacy wynikających z (...). Wynagrodzenie zasadnicze pozwanej w części stałej godzinowo obniżono o (...)do kwoty (...)brutto za godzinę. Ustalono również nowe zasady wynagrodzenie zasadnicze pozwanej w części zmiennej (premie zadaniowa).

(k. 230-234, 236- 241, 244)

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie, choć jedynie częściowo z powodów w niej zawartych.

Przede wszystkim trzeba wskazać, że Sąd Rejonowy na datę wydania swojego orzeczenia, co do zasady, dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych poprawnie wskazując dowody na jakich w tej mierze się opierał. Zastrzeżenia budzą za to wnioski jakie Sąd Rejonowy sformułował na podstawie swoich ustaleń. Tym niemniej jednak w kolejnych miesiącach sytuacja materialna i osobista stron uległa tak istotnym zmianom, że miało to decydujący wpływ na ocenę zarzutów podniesionych w apelacji.

Mając na względzie najbardziej aktualne ustalenia dotyczące stanu faktycznego w sprawie stwierdzić należy, że Sąd Rejonowy zbyt wysoko ocenił możliwości zarobkowe pozwanej. Pozwana już dłuższy czas osiągała niższe dochody, a w ocenie Sądu Okręgowego jej tłumaczenia dlaczego nie powróciła na dawne, lepiej płatne stanowisko pracy były przekonujące i wiarygodne. Tym niemniej jednak podkreślić należy, że poczynając od (...) dochody pozwanej ulegną dalszemu obniżeniu – pozwana otrzymała wypowiedzenie warunków pracy i płacy, przez co o około (...) obniżeniu ulegnie jej wynagrodzenie zasadnicze. W kontekście tej ostatniej zmiany straciły aktualność wszystkie zarzuty i tłumaczenia stron odnośnie stanowiska pracy pozwanej. W rezultacie, już tylko z przytoczonych powyżej względów apelacja pozwanej zasługiwała na uwzględnienie.

W następnej kolejności stwierdzić trzeba, że Sąd Okręgowy nie podziela zarzutów apelacji, co do zakresu usprawiedliwionych potrzeb powódki, w szczególności tych dotyczących jej stanu zdrowia. Wręcz przeciwnie - oszacowany przez Sąd Rejonowy na kwotę 1.300,- zł miesięcznie koszt utrzymania powódki wydaje się być już dalece nieadekwatny. Wskazać bowiem należy, że powódka podjęła studia na (...) w W., studia odpłatne. Biorąc pod uwagę koszty utrzymania w W., opłaty za studia, a z drugiej strony wysokość alimentów oraz pomocy na jaką powódka może liczyć od ojca i babki (nawet w tym rozmiarze jak ustalił to Sąd Rejonowy) stwierdzić należy, że powódka i tak sama we własnym zakresie będzie musiała zdobywać środki na pokrycie znacznej części jej obecnych potrzeb.

Niezależnie od podniesionych w apelacji zarzutów Sąd Okręgowy nie zgadza się z niektórymi tezami jakie przedstawił Sąd Rejonowy uzasadniając swój wyrok.

W pierwszym rzędzie nie można zgodzić się z Sądem Rejonowym, który jako dowód dobrej sytuacji materialnej pozwanej ocenił spłatę uzyskaną przez nią z tytułu podziału majątku wspólnego. Należy wyraźnie podkreślić, że otrzymana przez pozwaną spłata nie jest jej żadnym dodatkowym dochodem. Jest to ekwiwalent za mienie, którego była współwłaścicielem, a które po rozwodzie przypadło jej mężowi. Wskazać przy tym trzeba na brak konsekwencji i spójności w stanowisku Sądu Rejonowego, który jednocześnie nie uwzględnił faktu, że ojciec powódki na skutek podziału majątku powiększył swój majątek, a przecież jest on również obowiązany do lożenia na utrzymanie córki.

W następnej kolejności wskazać trzeba, że Sąd Rejonowy bardzo rygorystycznie ocenił możliwości zarobkowe pozwanej, ograniczenia wynikające z jej stanu zdrowia, ponoszone przez nią koszty utrzymania mieszkania, a jednocześnie dość bezkrytycznie ocenił dochody i wydatki rodziny powódki, która ma ją obecnie utrzymywać. Sąd Rejonowy nie uwzględnił chociażby tego, że ojciec powódki był w stanie spłacić byłą żonę po podziale majątku, posiada i utrzymuje samochód, wspomaga regularnie drugą córkę, podczas jednocześnie prawie całą rentę powinien przeznaczać na lekarstwa. To może dowodzić, że sytuacja materialna ojca powódki nie jest tak zła jak się to ocenił Sąd I instancji, a w szczególności pomimo otrzymywania renty dorabia on w znacznie większym zakresie niż się do tego przyznawał. Sąd Rejonowy nie dostrzegł również wątpliwości jakie może budzić zakres pomocy dla powódki ze strony babki ojczystej. Osoba ta jako emerytowana nauczycielka wspomaga co miesiąc wnuczkę kwotą około 500,- zł, a do tego opłaciła jej wyjazd do (...) oraz prawo jazdy. Okoliczności te nie zostały dostatecznie wyjaśnione, a również one mogą dowodzić, że ojciec powódki jest w stanie w większym stopniu - niż przyjął to Sąd Rejonowy - ponosić koszty utrzymania córki. To z kolei wpływa na zakres potrzeb powódki, które powinny być zaspokajane przez jej matkę.

Poza tym powódka jest już dorosłą choć nadal bardzo młodą kobietą, studiuje w obcym mieście i dlatego na poczet obowiązku alimentacyjnego ojca powódki już tylko w znikomym stopniu można zaliczać osobiste starania o jakich mowa w art. 135 § 2 k.r.o., a co mocno akcentował Sąd Rejonowy.

Na koniec podnieść należy, że zaskarżony wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia o kosztach procesu, a jedynie o kosztach sądowych. W sytuacji, gdy powódka była zwolniona od nich z mocy ustawy rozstrzygnięcie w pkt. III wyroku wydaje się zbędne. Również uzasadnienie wyroku co do rozstrzygnięcia o kosztach budzi zastrzeżenia. Powołany tam - art. 102 k.p.c. dotyczy bowiem kosztów procesu. Tymczasem Sąd Rejonowy orzekł jedynie o kosztach sądowych, a odpowiednia podstawa prawna do nie obciążania tymi kosztami pozwanej znajduje się w ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych

W konsekwencji uznając apelację pozwanej za zasadną Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok i obniżył alimenty zasądzone od pozwanej na rzecz powódki do kwoty po 500,- zł miesięcznie .

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczona na podstawie art. 102 k.p.c. uznając, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy obciążanie powódki kosztami na rzecz pozwanej matki byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Andrzej Hinz Jolanta Piórkowska Waldemar Pałka